

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè
fidelis & verè devoti ...**

... De Excellentiis Dei

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1701

VD18 90029526

Consult. XXVI. De supremo Dominio Dei super nos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45487

(o)

CONSULTATIO XXVI.

De Supremo DEI Dominio super nos.

AUlicus quispiã redix ex au-
lã offendit Religiosũ quẽ-
dam amicum suum in nemore
sancti Germani, qui humanissi-
mo ei dicto ave, amplexabatur
illum eã cum affabilitate & be-
nevolentia, qualis propria &
quasi agnata esse solet Personis
primariis & conditionis altioris.
Sed pro eo, quod plerique
cecu regulam tenent, cuilibet lo-
quendi de rebus statum suum
concernentibus, hic animum
suum ita opletum habebat ex-
cellentis & magnificentis Mo-
narchæ nostri, ut aliud quã de
ipso loqui non posset. Dice-
bat ipsi, observare omnes nescio
quid augusti, quid divini in fa-
cie incomprehensibilis hujus
Principis, ut fateri oporteat, i-
psum in tantum excedere &
transgredi alios Reges quantum
hi excederent & transgrederen-
tur populos; pluresque esse, qui
judicent, supernaturale quid
contineri in insolitã hãc Maje-
state, quod Cœlum contulerit i-
psi: Et quantum ad se, nisi Re-
ligio sibi prohiberet his uti ter-
minis, nuncupaturum se ipsum
DEUM visibilem.

Verum quoque est, ajebat,

quod præsentia ipsius tantum
timori & reverentiã imprimat,
ut difficile sit diutius ipsum fixis
intueri oculis, quin cogatur
aspiciens illos deicere & aver-
tere præ reverentiã; Insuper u-
nico oculi nictu, aut gestu levissi-
mo volare faciat omnes ad suis
obemperandum mandatis. Ne-
scio, an ullus unquam Monar-
cha habuerit, ut amaretur, & ti-
meretur simul.

Affirmas verum, respondit i-
psi Religiosus, quod oporteat
adesse hic aliquid divinum &
supernaturale. Siquidem un-
de venit, quod homo, qui est e-
jusmodi naturæ cum cœteris
hominibus, quique dicere po-
test, quod dixit Salomon de se-
ipso: Sum quidem & Ego mor-
talis Homo, similis omnibus, e-
jusdem Conditionis cum primo
homine, qui formatus fuit è li-
mo terræ à manibus DEI; con-
ceptus & organizatus sum pau-
latim in Sinu Matris meæ, ex
eãdem materiã, & eãdem ratio-
ne, quã cœteri hominum. Et
Ego natus accepi communem
aërem, & in similitèr factam
decidi terram, & primam vocem
similem omnibus emisi plorans.

T t t t Egre-

DEUS im-
primit
quendam
radium di-
vinitatis
suae super
faciem
Regum.

Et Egò natus accepi communè aërem, & in similiter factam decidi terram, & primam vocem similem omnibus emisi plorans. Egrediar inde nudus & exspoliatus omnibus, ut revertar in sinum terræ & consumar à vermibus sicut omnes alii; alia namque porta non est, per quam in vitam ingrediuntur Reges, aut exeant ex illâ, quàm, eadè, per quam transeunt omnes populi; Nemo enim ex Regibus aliud habuit natalitatis initium. Unus ergò introitus est omnibus ad vitam, & similis exitus. Unde venit, quod talis homo reverentiam accipiat à tot millionibus aliorum hominû sibi similibus, quasi adesset hic quædam divinitas tantùm eminentis ipsis, quantum Cœli eminent terrâ? Nisi, quod Reges, qui velut imagines supremû referunt mundi Monarcham, quidpiam participant ex omnipotenti hoc Dominio, quod in omnes gerit creaturas; quodque DEUS fronti ipsorum imprimat quendam Majestatis suæ radium, qui tantum illis conciliet inter populos & timoris & reverentiæ affectum.

Verùm si principes terræ, ex eo, quod umbram tantummodò habeant & levem tincturam absolutæ potestatis DEI super nos, suos tanto percellant tremore subditos; Quid nobiscum esset,

si concipere & firmiter animo nostro in sculptam circumferre possemus idæam infinitæ hujus potestatis, quam supremus mundi Monarcha super omnes habet creaturas? Nam quanto potestas, à quâ dependemus, major est atque formidabilior, tantò majorem imprimit timorem ac reverentiam, tantòque oportet magis sub potenti ipsius contremiscere manu. Fateor quidem magnam hanc Regum esse, sed illa DEI est infinita. Quando nonnisi unicum constitueres potentiam, ex illâ omnium Regum, qui regnârunt in terrâ, & unquam regnabunt in ipsâ, non esset nisi tenuis atomus in comparisonem adducta cum illâ DEI. Si igitur percellamur tremore in præsentia alicujus Regis, nemòque tantæ temeritatis sit & audaciæ, qui ipsius contraret mandato, quod proprio suo nobis faceret & propalaret ore. Quid non faciendum nobis in præsentia Majestatis DEI, qui infinitam hanc potestatem gerit super nos, si oculos apertos habeamus ad aspiciendum illam?

Pulchra certè est imaginatio, respondit subridens, hic aulæ affecta Religioso suo. Verùm hanc bonam pro vobis inveniò, qui à mundo parati

Majestas principum parva est respectu Majestatis DEI.

Imaginationes facularum

parati aspirare non potestis ad magnas vitæ humanæ consolationes. Bene facitis, pascendo vos animi mentisque vestræ speculationibus, repræsentantes vobis DEUM, velut magnum quendam Monarcham, qui semper defixos super vos teneat oculos, suâque vobis præsentia incutiat timorem. Vos indies ipsum bis terve vestris honoratis obsequiis, vos invisibiliter videtis ipsum. Vos loquimini ipsi in magno silentio, & ipse recipit vobis, Vos creditis, communicare sua ipsum vobis arcana, dare sua vobis iusta occulta, & infelices crederetis vos, nisi ad amissim fideliter obtemperaretis illis; sed quando benè exsolvistis, quod exigit à vobis, creditis ipsius obtinuisse favorem, & hujus gaudetis obtentu. Fateor hæc omnia bene effecta & excogitata esse, neminemque vituperare hæc posse in Personis extra mundum constitutis.

Sed nos, qui mundum sequimur, volumus aliquid magis reale, magisque sensibile. Non sat clarè videmus nos supremam hanc Majestatem, quæ tantum vobis inculcat venerationis ac reverentiæ; non percipimus magnam hanc potestatem, quam dicitis habere ipsum super nos. Sed nos vi-

demus Regem, nos recipimus ipsius iussa, nos fortunatos suspicimus illos, quos suo complectitur favore. Ecce quid solidum; quod nos pascat. Quantum ad me, nolo pascua, quæ cogitatione tantummodo & imaginatione pascunt animum.

Verba hæc tetigerunt Cor Religiosi maximo compassionis affectu ob exiguum cognitionis lumen, quod videbat in anima amici sui, qui aliàs vir acri erat ingenio, sat bonas habens inclinationes, nisi mundus has paulisper depravasset. Ah itane! dicit ipsi, an imaginationes credis omne id, quod sub sensus tuos non cadit? Oporteret ergo DEUM esse meram imaginationem, quia nullo percipi potest sensu: Oporteret animam tuam esse meram imaginationem, quia nec ullus ex sensibus tuis est, qui possit ipsam cognoscere; Oporteret omnes scientias, veritates universales, bona æterna, entia spiritualia omnia esse imaginationes, si nihil reale, nihil solidum esse credas, nisi quod sensibus percipitur: Maximè cum oppositum magis congruit veritati, nihilque minus verum, nihil minus solidum, quàm quod sub sensus cadit. Nam si veritas habeat suos gradus eâ ratione, quâ ens,

Quantæ
certitudi-
nis sint
veritates
invisibiles.

dicendumque sit, Veritatem & Ens pari semper passu ambulare juxta axioma illud Philosophicum; *Ens & verum convertuntur*, certum est, Ens universale, nullis perceptibile sensibus longè nobilius esse Ente singulari, quod sensibus exponitur. Ens & verum pari passu ambulant; Ergò certum est, quod veritates, quæ non cadunt sub sensu, abs comparatione validiores & solidiores esse veritatibus sensu perceptibilibus.

Vide modò pulchras Consequentias ex hoc principio deductas. Magis igitur verum est, habere te animam immortalem, quàm verum sit, habere te Corpus mortale. Magis igitur verum est, DEUM esse præsentem, quàm verum sit, te metipsum esse præsentem. Magis igitur etiam verum est absolutum DEI dominium super nos, quàm su-

prema auctoritas cujuscunque Monarchæ in sui imperii subditos. Magnam hanc veritatem tibi benè persuadeas vèrim, quod ut felicius & velocius fiat, concede mihi unicam alloquii tui horam; Occasio est admodum favorabilis, cum videatur, providentiam DEI nostrum hoc loco occursum & congressum voluisse; locus insuper, in quo moramur, tam amœnus est, ut nullo tibi sit futurus tædio; spero quoque ea, quæ dicturus sum, nullam tibi paritura aut molestiam, aut displicentiam. Quamobrem statuerunt secum eximiam & sublimem instituere Consultationem de absoluto DEI Dominio super nos, sicut & de indispensabili obligatione, quæ habemus, eidem præstandi obedientiam. Ipsorum Consultatio sic incepit.

ARGUMENTUM.

1. *Dominium absolutum DEI in creaturas suas, tribus immititur principiis.*

ARTICULUS I.

Supremum
Dominium, quod
DEUS ha-
bet in nos,
quatuor
immititur
basibus.

OMnes Cognitiones, quas habemus de DEO, tam leves sunt ac tenues, ut non nisi admodum parum, nostros plerumque afficiant animos. Non concutimur tremore sub omni-

2. *Omnia hæc principia ostendunt, hominem magis dependere à DEO, quàm omnes aliæ creature.*

potenti manu DEI; nec timore aut reverentiâ percellimur in præsentia illius Principis, qui Supremus noster est Monarcha; Et hoc ex eo, quod nunquam attentâ & defixâ mente perpen-

derimus. ser:ò, quantum & quo-
usq; sese extendat suprema &
summa potestas, quam in om-
nes habet creaturas. Quod si
eòusque penetraremus, videre
liceret nobis, Supremum hoc
dominium fundatum esse super
quatuor principia tam solida, ut
potius DEUS non esset DEUS,
& potius omnes annihilarentur
creaturæ, quam supremum do-
minium, quod habet in eas, non
maneret stabile, firmum & ira-
motum, in omnem æternitatem.
In primis Ipse est omnipotens
Creator, qui dedit esse omnibus
creaturis. Secundò Ipse est ipsarum
Conservator, qui potenti
manu suâ sustentat ipsas, ne rela-
bantur in nihilû. Tertiò Ipse est
ipsarum supremus Monarcha,
qui suâ ipsas gubernat & provi-
dentia & sapientiâ divinâ. Et
quartò dirigit & deducit ipsas ad
finem ultimum, ad quem per-
tingere non possunt absque ip-
so. In primo hoc articulo ex-
pono primum è quatuor hisce
principiis, sequentes servient
expositioni aliorum.

Cum verum sit, DEUM esse
omnipotentem Creatorem Cæli
& terræ, visibilium omnium &
invisibilium, ut in primo suo ar-
ticulo nos docet symbolum fi-
dei: sequitur, ipsum tam ab-
solutum habere dominium su-
per omnia opera manuum sua-
rum, ut, cum hæc nihil habeant,

nisi quod acceperunt ab ipso,
nihil quoque fit, quod ipsi non
debeant; Et cum omnes crea-
turæ nihil sint, nisi quod volue-
rit ipsas esse, ipsæ aliud facere
non debeant, nisi quod volue-
rit facere ipsas. Nonne fateberis
mihi, dependentiam effe-
ctûs à causâ suâ tam esse natura-
lem, tamque necessariam, ut,
quantò plus acceperit ab ipsâ,
tantò plus quoque ab ipsâ de-
pendeat: Cum igitur creaturæ
totum suum esse acceperint à
DEO, dico, totum suum esse
absque ullâ reservatione, sequi-
tur ipsas dependere in omnibus
& per omnia absque ullâ limita-
tione ab eo.

Nonne meritissimo prætendit ^{Artifex potest}
artifex talem habere potestatem ^{est facere}
in opus suum, ut ex in, quid- ^{ex opere}
quid voluerit, facere possit? Si ^{suo, quid-}
immutet ipsius dispositionem, ^{quid vo-}
si illud augeat, si illud immi- ^{lucrit,}
nuat, si, postquam fecit, iterum
destruat, quis ipsum interroga-
re potest, cur ita facis? Et si o-
pus ipsius conqueri de eo aude-
ret, nonne diceret ipsi: Tu me-
um es, fecitè, sicut volui, & ad-
huc facere ex te possum, quid-
quid voluerò. Et nihilominus
artifex aliud nihil dederit operi
suo nisi simplicem formam, cum
materia, in quâ laborat, non sit
opus suum; sicque opus ad sum-
mum non nisi dimidiam ab arti-
fice suo habet dependentiam;
Et tamen tam absolutus esse

præterdit ipsius Dominus, ut facere ex ipso possit, quidquid voluerit. O quam multò major est absque comparatione dependentia creaturæ à Creatore suo, cum hic ipsi dederit totum suum esse, trahens ipsam ex nihilo, ubi non habebat nec materiam, nec formam, nec quidquam aliud! Totum esse, quod habet, est ab ipso solo, ut si resumeret, quod ipsi dedit, nil haberet amplius, nisi nihilum, & nihilum purissimum.

Contra vanitatem & stultitiam, Sanctus Paulus efficacem superbiam, hunc desuper efformet discursum, qui animi humani deprimat arrogantiam, ipsumque exstimulet ad annihilandum se sub potenti manu Creatoris sui: *Quid habes, quod non accepisti?* An potes creatura putida & miserabilis, elevare te adversus DEUM? An potes abnuere ipsi obedientiam, & tuam velle potius, quam ipsius facere voluntatem? Quid habes, quod non accepisti ab eo? Habes Corpus instructum omnibus suis organis, omnibus suis sensibus, & omnibus suis facultatibus. An id ipsum dedisti ipse tibi? Habes animam nobilitatam facultatibus suis spiritualibus, intellectu, voluntate, memoriâ. An ipse tibi hoc munus contulisti? Habes forsan talenta quædam naturalia vel corporis

vel animi, prærogativam quandam natalium, vel bonorum temporalium copiam; vel habes fortassis bonas quasdam inclinationes, quasdam virtutes, quasdam gratias supernaturales. An à te ipso habes & possides hæc omnia? An eras antequam nascereris, ut ordinares: Volo habere talem animam, & tale corpus, & tali nasci conditione, & tales habere tum corporis, tum animi prærogativas, vel talem gratiam, vel tales inclinationes. Nonne vides, has meras esse munificentias Creatoris tui, qui dedit tibi illas, abs eo, quod vel minima te pulsaret postulandi illas cogitatio? Jam ex hoc Sanctus Paulus egregiè concludit: *Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?* Si ergo recepisti à DEO omnia, quæ habes, ut quid ostentas te, quasi hæc omnia tua essent, & quasi haberes jus utendi illis, prout tibi placuerit? Tu audes dicere, meum Corpus, mea anima, mei oculi, meus animus, mea manus, meus sum, possum facere, quidquid voluero. Si DEUS resumeret, quod dedit tibi gratuitò, absque ullâ obligatione, & abs eo, quod habueris unquâ aliquod jus illud possidendi, tibi que relinqueret solum id, quod non habes ab eo; Quid tibi restaret, nisi purum nihil, extrema miseria, peccatum? Ecce

Ecce, quod tuum est; Angloriari merito ex eo poteris, & sublimes haurire de teipso cogitationes? Mi DEUS, quam debet esse cœcus, qui vult esse superbus! Probè novi, nos à natura habere fortem aliquam inclinationem ad extollentiam, gloriam, omnimodam ab omni subjectione immunitatem ac independentiam. Sed da mihi animum vel tantillæ rationis capacem, qui magnam hanc perpendat veritatem, qui confideret ipsam, & pensiculatus aliquantulum rimetur, impossibile erit, quin ipsemet ridiculam suam contempturus & condemnatus sit ambitionem, quin confundendus sit usque ad nihili sui abyssum, & candidâ mente confessurus dependentiam si à, quam habet à DEO, infinitam omninò esse.

Vir hic nobilis læsi honoris admodum impatiens, sicut omnes ejusmodi sunt, qui in altis ambulant, creduntq; specialis sui esse instituti, quo distinguantur à reliquis hominum, sectari & ambire gloriam, quasi consultò imitari vellent Luciferum, Regem superbiæ, & non potius Christū Jesum humilem, & amore sui annihilatum; probè advertens, suam ad vivum pungere vanitatem hunc discursum, defendere se & excusare voluit, dicendo, æquum omninò esse, vivere nos

in dependentiâ à DEO, & humili erga ipsum summissione: Veruntamen, inquit, non ita nos homines dependemus ab eo, sicut reliquæ creaturæ: Nonne enim nos libertatem nostram habemus, quæ relinquat nos in manu Consilii nostri, ad faciendum, quidquid voluerimus? Possum peragere bona opera, quando voluero, & si peragam illa, cū ad illa peragenda ferar ex propriâ meâ libertate, possum affirmare, ipsa esse mea; si DEUS, qui cuncta operatur sapienter, non voluisset nos aliquantò minus facere independentes à se, quam reliquas creaturas; Ecce dedisset nobis liberum arbitriū, quod reddit nos Dominos nostrum ipsorum, quodq; cœteris denegavit creaturis, quas ditare noluit ratione, quâ nos ditavit?

O quam sinistrè rem ex opposito interpretaris, respondit ad hoc Religiosus, dum dicis, quod honoraverit nos DEUS libertate, ut redderet nos magis independentes à se quam cœteras suas creaturas! Totum namque est contrarium, cum prærogativa liberi nostri arbitrii nos reddat plus dependentes à DEO, quam omnes alias creaturas, quæ privantur illo. Nonne jam posuimus velut regulâ prorsus indubitâ, quod cū dependentia alicujus effectus à causa

Libertas nostra non magis dependere facit à DEO, quam cœteras creaturas,

Quam ridiculus sic superbus,

Pessimus superborum discursus,

à causâ suâ sit essentialis, quantò plus effectus accipit à causâ, tantò plus dependeat hic ab ipsâ? Vide an non verum sit, nec unicam quidem esse creaturam, quæ tantum acceperit à DEO, sicuti nos? Et si aliud, nihil super cæteras accepissemus nisi incomparabilem hanc prærogativam libertatis, tam excellens hæc est, tam nobilis, tamque pretiosa, ut magis nos DEO obstringat, magisque ab eo dependere faciat, quàm universam simul naturâ corporalem. Quid enim est liberum hoc arbitrium, quo DEUS locupletavit hominem, nisi suæ coronæ gloriæ, quæ attollatur magis supra omnes creaturas illa privatas, quàm elevetur Rex super populos sibi subjectos.

Est hæc velut radius divinitatis mirabiliter resplendens in homine, quæ circumferre ipsum facit imaginem quandam supremæ potestatis & independentiæ, quæ naturalis & essentialis est summo ac supremo omnium Enti. Hæc est absolutum quoddam jus disponendi secum ipso, dirigendi & gubernandi se per suammet voluntatem, determinandi semetipsum vel ad bonum, vel ad malum, eligendi liberè inter res innumeratas illam, quæ sibi placuerit, repudiando has, approbando alias, absque ulla coactione. Hæc est denique

auctoritas & potestas summa, virtute cujus non valeamus ad quidquam cogi, sed libera nobis maneat facultas, volendi id, quidquid placuerit, vel nolendi id, quidquid displicuerit. Et potestas hæc tam est absoluta, ut nulla creata sit potentia, nec in Cælo, nec in terra, nec in inferno, quæ vim habeat flectendi illam aut obligandi ad aliquid, nisi quod ipsa voluerit. Et quod magis stupendum est, ipsemet DEUS, quavis valeat suprema quadam potestate necessitare, captivare, constringere, abripere libertatem liberi hujus arbitrii; nihilominus id nunquam facit; postquam hæc semel dotavit hominem, inviolabiliter & ipsam illi conservat: Reliquit hominem in manu Consilii sui. Ecce tibi incomparabilem prærogativam, quæ gratificari DEUS voluit homini super omnia entia creata, inferiorem hunc mundum incolentia.

Jam quæro ex te: an propterea censendus est minus obligatus DEO, vel minus dependens à DEO, quàm cætera entia? An abuti debet magno hoc DEI dono, ut insurgat contra benefactorem suum, & insolenter dicat: Non tam exactè obediàm tibi, sicut cæteræ tuæ creaturæ, quia dedisti mihi libertatem faciendi, quod voluero? An redere se debet magis ingratum, quia

in mltis
ad mltos
audire qm

Eccles. 15.

summi
odocqui
liber
autus

Homo non
debet abuti
libertate
suâ.

quia majoribus est domi à suo accumulatus Creatore? Nonne cum plura acceperit, plura quoque illi debet? Nonne quò plura illi debet, tantò plus quoq; ipsi debet esse fidelis? Et quando omnes alix creaturæ adversus suum rebellarent Auctorem, nonne ipse novissimus suam exhibere deberet fidelitatem, contestari summisionem, exercere dependentiam? Quanta Cœcitas, mi DEUS, & quàm detestanda foret ingratitude, dicere: Ego non ita dependeo à DEO, quia honoravit me prærogativâ libertatis meæ. Ah quàm procul abest, quòd propterea liberum tuum tibi contulerit arbitrium. Et cur igitur? Primò, ut nobiliorem & excellentiorem ipsi præstares obedientiâ, quàm cœteræ Creaturæ, eò quòd ad hanc non ita, sicut illæ, rapiaris ex necessitate, sed ipsemet feraris eò cum libertate; utq; dum præstas ipsi homagium voluntarium, quòd præstare non posses, ipse locum & ansam inveniat, recompensandi te ex justitiâ. Secundò, ut haberes modum & viam exequendi munus ac partes Religionis, agnoscendo Supremam magnitudinem DEI, summòsque ipsi impendendo honores, cujus obeundi muneris reliquæ creaturæ non habent capacitatem. Tertiò, ut, cum ipse DEUS sit in seipso per propriam suam voluntatem, etiam

DEUS esset extra seipsum, per electionem voluntariam circa ipsum à te factam, ad submitendum ipsi ultrò ac spontè libertatem hanc, quam tibi dedit. Quartò, ut, cum ipsi serviatur ab omnibus creaturis, ratione privatis, velut à Mancipiis ad obedientiam ex necessitate coactis, etiam serviretur ipsi à te, velut à Rege, quem aliud nil cogeret, nisi proprius suus amor & bona voluntas. Quintò denique, ut haberes occasionem & ansam promerendi beatitudinem æternam, si volueris, bono liberi arbitrii tui usu, præventus, confirmatus, roboratus, adjutus efficaciter gratiâ ipsius; Utque pro eo, quòd alix creaturæ non pendeant ab eo (si ita licet dicere) nisi ex unico filo, eò quòd ipse teneat in manu suâ, veluti suas creaturas, tu modum & medium haberes multò arctius te ipsum illi colligandi per plures catenas voluntarias ab amoris Vulcani fabrefactas, per bona desideria, per innumeros actus charitatis, obedientiæ, fidelitatis, laudis, adorationis, velut totidem vinculis congeminais & multiplicatis, quæ arctissime & inseparabiliter alligatum te teneant ipsi pro tempore & æternitate. Vides ergò nostram libertatem nobis ideò datam, ut magis dependeremus à DEO, quàm omnes reliquæ creaturæ.

Uuuu Cum

Quare DEUS nobis dedit liberum arbitrium.

DEUS potest, dispo-
nere de
nobis, ut
sibi placue-
rit.

Cum igitur infinita ratione dependeamus a DEO, non solum dependentiam naturali & necessariam, usque ad minimum atomum entitaturae minimae, quam habemus & accepimus ab ipso, sed etiam innumeris aliis dependentiis & summif-
sionibus liberis ac voluntariis, quibus mediantibus absolute magis illi subdimur, quam reliquae creaturae; An aperire audeamus os ad effundendam quarimoniam vel minimam circa modum & rationem, quam placuerit ipsi disponere de nobis? sive affligat nos, sive confoletur, sive attollat nos, sive deprimat, sive jamjam productos nos destruat, abs alia omnino ratione, nisi quia ipsi sic placet; Quis interrogare ipsum potest: Cur ita facis? Nonne enim ipse sumus? Nonne sumus opus manuum ipsius? Nonne infinita ratione majorem super nos potestatem habet, quam artifex super opus suum, ad disponendum cum illo, sicut placuerit?

Sanctus Job exspoliatus facultatibus, privatus filiis, plenus ulceribus, & quasi redactus ad nihilum in fimo suo, procul ab eo, ut quereretur circa rationem severiorem, quam excipiebatur a DEO, ex opposito falsus est, posse ipsam accumulare ma-

la sua, & suas, quantum placuerit, multiplicare plagas, abs alia ratione; nisi quod ita velit: *Multiplicabit vulnera mea, etiam sine causa.* Quando redigeret nobis corpus & animam in nihilum, unde nos omnipotenti sua extraxerat manu; Quando precipitare nos vellet vivos in barathrum inferni; Quod conquerendi nobis jus foret, cum simus opus manuum ipsius, cujus ipse absolutus est Dominus? Si figulus, juxta effatum magni Apostoli, potestatem habet efformandi vas pro usu sibi placito, an supremus rerum Conditor non habeat infinita ratione majorem libertatem, disponendi circa creaturas suas, prout sibi placuerit?

Et nihilominus tanta erga nos est bonitatis, ut non tantum nolit nos destruere, postquam nos fecit, sed velit adhuc perficere; Non tantum nolit nos annihilare, vel detrudere in avernum, sed econtra extollere nos velit super astra, & propriae gloriae suae consignare nobis possessionem. Sic est, promittit id nobis, confirmat id nobis, velut articulum fidei, nos firmiter vult credere, quod nunquam alio fine dederit homini esse, nisi ut efficeret ipsum Beatum, ut ipsum imple-
ret bonis, ut in omnem aeternita-

Job. 9.

Qua bonitate circa nos DEUS disponat.

mitatem ipsum propriis suis demulceret deliciis, modò correspondere velit Consiliis suis super se factis. O DEUS bone! Quid merueram coram oculis tuis, ut quæres me in abyſſo nihili mei, meque ordinares ad finem tam ſublimem, tamque nobilem? Quando me non feciſſes, niſi creaturarum tuarum noviffimam, nonne maximo mihi fuiſſet honori opus manuum eſſe tam magni DEI, & tuæ ſubeſſe potentia? ſed facere voluiſti me hominem, cunctis creaturis tuis corporeis ſuperiorem: dediſti mihi animam immortalẽ cunctas temporum diuturnitates excedentem; libertatem contuiliſti mihi, quæ ab omni me faciat ſubjectione immunem, niſi à tuâ, ita ut à nullâ cogi vimque pati poſſit potentia creatâ. Quando divinæ tuæ liberalitates hic ſuos paterentur limites, nonne plus omnibus ſimul creaturis tuis tibi ſolus forem obſtrictus? Et non agnoſcam me dependere plus à te, quàm reliquæ omnes, quæ tantum non acceperunt à te?

Verùm, quod his omnibus adjeceris, velut ineffabilis bonitatis tuæ ergà me complementum, ut tuam mihi conferres cognitionem, tuas gratias, affectus & vota tibi ſerviendi, te-

que amandi; Et tandem deſtinare me volueris ad finem tam glorioſum, quo jus haberem ad poſſeſſionem æternam regni tui, vitæ tuæ, beatitudinis tuæ: O Bonitas æterna! Bonitas ineffabilis! Quid retribuere tibi poſſum pro tantis beneficiis, niſi ut agnoſcam, infinitâ ratione dependere me à tuâ potentia, infinita ratione me tuæ Bonitati eſſe debitorem, infinita ratione me eſſe obſtrictum unicè tibi? Eheu! Quando mihi foreat ora centies millena ad laudandum te, nimis adhuc pauca forentilla; Et quando haberem centenos cordium milliones, ad te amandum, nondum adhuc ſufficerent. O mi DEUS, quàm beatum me cenſeo, dum dependeo à te in omnibus & per omnia! Quantum amo, quanti; æſtimo ſupremũ hoc dominium, quod tibi eſt in me, eod quod Creator meus ſis, & ego opus manuum tuarum! utere illo, Domine, ex plenitudine poſteſtatis, prout placuerit tibi; Omnia tua Conſilia in tua exequere creatura; nec patere, ut vel unico momento à ſuprema recedam ſubjectione, quam tuæ debeo potentia. O quantum deſidero habere illam & perpetuam, & inviolabilem, & omninò integram! Et ſi poſſem illam reddere adhuc majorem, facerem id ex toto corde meo.

Uuuu a Unicum

Unicum hoc principium sufficere nobis posset ad continendos nos in subiectione & fidei obedientiâ DEO debitâ: Ipse est Auctor noster, & nos sumus

opera ejus, nos dependemus ab eo in omnibus; sed ecce tibi secundum, quod id ipsum nobis evidentius demonstrabit.

ARGUMENTUM.

1. DEUS nos conservat omnibus momentis vitæ nostræ.

2. Concurrit nobiscum ad omnia opera nostra.

3. Quam culpabiles simus, dum nolumus ipsi subesse.

ARTICULUS II.

Quantum
debeamus
DEO pro
nostra
creatione.

SI in ipso actu, quo extracti fuimus è nihilo, perfectus nobis fuisset rationis usus, ad cognoscendum bene, quid fieret, immixtos nos videndo confusio in infinitarum Creaturarum possibilium, ubi ab omni languimus æternitate, quodque DEUS ex purâ suâ bonitate nos elegerit, ad extrahendum nos è statu tam miserabili, relinquendo ibi tot alias, quæ non deteriores nobis erant conditionis; nonne coacti fuisset exclamare? Mi DEUS, mi Creator, clarè video, me tibi infinitâ ratione, debitorem esse, agnosco & confiteor, me omni ex parte dependere à te, & dependurum in æternum, eò quod nihil eram absque te. Video, experior, probè aspicio, quid facias pro me, quodque nihil essem sine te. Si tunc non potuissemus continere nos, quin in hos erumperemus affectus; Cur modo, dum

ratione utimur, ejusdem gratitudinis non exsolvimus pensum, quod in illo instanti exsolvendum nobis erat, cum id non fuerit, nisi initium ejusdem beneficii, quod omnibus vitæ nostræ momentis DEUS non desinit exhibere nobis?

Siquidem non ejusdem rationis sumus cum imagine, quæ non requirit manum pictoris, nisi ut semel ab ipso perficiatur; Posthæc bene carere ipso potest, seque talem, qualis est, conservare abs eo, quod quæquam sui cura tangat, vel cogitatio. Sed nos æquiparamur in hoc radio solis, qui nec momento subsistere posset, si non semper actualiter effundatur è sinu Solis. Non sufficit, amorem DEI extraxisse nos è sinu nihili, virtute tam potenti, ut omnia alia virtus minor suâ, utpote infinita, id facere non potuisset; sed opus est, eandem omnipotentis brachii

Conservatio est continua creatio.

brachii virtutem ac influxum, in eodem permanere robore tam diu, quoad placuerit ipsi conservare nobis esse, quod contulit nobis; Alioquin si unico duntaxat momento eundem subtraheret nobis, eodem instanti in nostrum relaberemur nihilum, unde nonnisi maxima adhibita vi prodieramus, cum nonnisi omnipotens DEI brachium fuerit, quod inde nos extrahendi habuerit robur. Et hoc fortassis ad declarandam nobis veritatem, quam Sanctus Job hac loquendi forma nobis proposuit: *Qui appendit terram super nihilum.* Imaginare tibi, quid contingeret, si suspensum teneres magnum quendam lapidem è filo supra hiatus profundæ cujusdam abyssus: Nonne opus foret, illum eodem cum robore suspensum semper tenere? Nam si unico duntaxat momento desisteres, nonne confestim caderet in profundum abyssus? Pari ratione tota hæc ingens mundi moles sustentatur & suspensa tenetur supra abyssum nihili, unde illam extraxit; in instanti, quo cessaret sustentare illam, relaberetur illuc.

Magis dependemus à DEO ob conservationem, quam creationem.

Cum igitur conservatio nostri esse, sit velut continua quædam creatio, si primum instans, quo DEUS cepit creare nos, nos totos dependere fecit ab illo, nonne videtur instans secundum, quod reduplicat hanc crea-

tionem, nostram quoque reduplicare dependentiam, & tertium instans facere eandem triplo majorem, & quartum majorem quadruplo? Sic omnia instantia vitæ nostræ, quibus DEUS conservat nobis esse, quod nobis dedit, quod idem est, ac si daret id nobis de novo, reduplicant & adaugent absque intermissione nostram dependentiam, nostramque subjectionem. Nonne æquum omnino foret, augere nos quoque semper nostram gratitudinem, incessanter nostram congeminare recognitionem, nostram gratiarum actionem, nostram fidelitatem, nostram propensionem, nostrum amorem erga indefinitam ipsius bonitatem? Nihilominus ingrati nos, non cogitamus hæc, nec ponderamus, persuasi, conservationem nostri esse deberi nobis, quasi verum non esset; nos plus juris non habere ad possidendum illud, quam habuimus ad id ipsum recipiendum. Si Creator noster id nobis dedit ex pura sua bonitate, absque ullo merito, quod vel invitaret, vel incitaret ipsum, ad faciendum nos è nihilo id, quod sumus; & si ex eadem bonitate sua nos conservat, abs eo, quod aliquod habeamus jus ad possidendum aliquod bonum, quod nuncupare possumus bonum alterius, eod quod illud à nobis ipsis non habemus:

Uuuu 3 amus:

mus: Quam injuriam nobis faceret, si singulis momentis resumere, sibique denuo usurpare vellet bonum, quod suum est? si nobis, id longo cōservat tempore, nonne est velut nova donatio, quam abs intermissione nobis impendit, quæque abs intermissione pariter elicere deberet, è cordibus nostris novas grati animi exhibitiones? O si benè comprehenderemus infinitam dependentiam, qua ipsi subdimur in omnibus rebus, usque ad minimum nostræ essentia atomum, & usque ad minimum durationis nostræ momentum, nonne diceremus affectu sincerissimo ac fidelissimo cum Vate Regio: *Anima mea in manibus meis semper.* Mi DEUS, anima mea est semper in manibus meis; recipio ipsam actualiter à te, & etiam semper paratus sum illam tibi reddere. Resume Domine, quando tibi placuerit, id, quod tuum est, & si tibi placeat mihi illud conservare, ne permittas illo abuti me contra sanctam voluntatem tuam.

Psal. 119.

Quomodo
dependea-
mus à
DEO, ob
ipsius con-
cursum.

Verùm si continuè huic conservationi, quæ velut continua est creatio, te semper magis & magis dependere faciens à DEO, adjungas aliud hoc prodigium, inestimabilem hanc prærogativam, qua te super omnes alias creaturas exornat; & est, quod, cum esse non habeas à temetip-

so, tibi tamen concedat agere posse à temetipso, & facere omne id, quod volueris, voluntariè sese obligans ex lege amabilis suæ providentiæ, ad suppeditandam tibi omnem assistentiam, & omnes vires necessarias per actualem concursum suum, ad faciendum non semper, quod ipsi placuerit, sed semper, quod placuerit tibi; Et hoc tanta cum fidelitate, tantâ cū assiduitate, tâ accurata cum observatione, ut nunquam vel minimum quid opereris, quin ipse sit præsens, quin manum tecum adjiciat, quin operari te adjuvet, quasi ad id mercede à te conductus, & tibi servire obstrictus in omnibus, ubi ipsius opera uti volueris, etiam contra voluntatem suam, & in rebus, quibus offendatur; Et si hunc tibi denegaret concursum, nec minimum quid operari posses; Sicut enim absq; ipso esse non potes, sic etiam absque ipso non potes operari. Quis igitur comprehendere possit, quo usque dependentia, qua subdimur DEO, sese extendat? Non possum habere esse, nisi id mihi donet; non possum hoc possidere, nisi quantum ipsi placuerit mihi illud conservare; non possum minimum quid agere; non possum respirare, nec unicum proferre verbum, nec minimam formare cogitationem, nec digitum qui-

dem

sem movere, nisi suo me adjuvaret concursu. Quanta in omnibus dependentia? Verum est quidem, quod relinquat mihi libertatem, determinandi me ad talem actionem, quæ mihi placuerit, quodque nunquam mihi suum abnuat concursum, ipsam perficere volenti.

Videtur,
DEUM de-
pendere
voluisse ab
homine.

Est igitur ipse, interpellat illum vir nobilis, qui ratione quadam meæ subditur potestati, aliquam à me habet dependentiam. Cum enim meam habeam libertatem, determinandi memetipsum ad talem actionem, quam voluero, meque determinando determinem etiam ipsius concursum, quem mihi semper largitur, dum agere volo: Ego igitur sum, qui facio semper cum ipso, quod voluero, & non ipse est, qui semper agit mecum, quod voluerit; Videtur ergo, ipsum magis dependere à me, quam dependeam ego ab ipso. Dependentiâ igitur aliarum creaturarum, quæ ratione & libertate privatæ sunt, abs comparatione major est; Exercent enim in illas potestatem omnino absolutam, determinat ipsemet illas ad id, quod sibi placuerit; & nunquam faciunt ipsæ, nisi quod voluerit ille, ut faciant, ad exequendam suam voluntatem, magis est igitur ipsarum absolutus Dominus; & consequenter major, magisque ab-

soluta ipsarum est dependentia, quam nostra.

Ad hæc verba, Religiosus, altissimus in Cælos emisit suspirium, sicque affatus est DEUM: Eheu, Domine! Ecce eximere voluisti è creaturis tuis nobilissimam ab absoluta hac dependentia, qua constrictas tenes cunctas alias? fruuntur ipsæ insigni hac prærogativa & favore maximo, tibi nunquam displicendi, eoque nunquam quid agant, contra divinam voluntatem tuam; Et homo tam infelix est, ut tibi displiceat sæpiusque te offendat. Verum quidem est, quod, dum condecorare voluisti ipsorum honore & ad tuam ipsorum producere imaginem, tui fuerit gloria operis, dum conferre voluisti ipsi libertatem, quæ speciosissimus est character divinæ tuæ similitudinis. Verum est etiam, quod, dum ordinasti ipsum ad coronas æternas, volens ut ipsas promereri contenderet, fuerit opus ipsum agere cum libertate, ut ageret cum merito. Verum denique est, quod, dum alias creaturas habuisti velut mancipia, quæ non sunt libera, ipsumque constituisti velut regem fruentem libertate sua, major fuerit tuæ splendor gloriæ, famulatu ac ministerio stipari regum, quam mancipiorum. Sed nonne sciebas, Domine, abusurum suis ipsam prærogativis ac favoribus, rebellē futurum

Damna
berii
trij.

futurum contra te, teque enormiter offensurum, ac rediturum semetipsum ex omnibus creaturis miserimum, subtrahendo se à tua subiectione, in qua omnes alia fideles permanendo, suam ibi invenerunt felicitatem?

Est infinita
bonitas
DEI dedisse
se nobis
libertatem.

Videbatur audire sibi DEUM dicentem: Verum quidem est, vidisse me, concessa sibi libertate abusurum hominem; sed opus erat vel privare ipsum hac libertate, & incapacem relinquere ad possidendum bonum infinitum, uti sunt alia creatura ratione expertes, vel concedere ipsi libertatem, ut mediante hac capacem se reddere posset assequenda beatitudinis. Si denegassem ipsi libertatem, verum est, quod nunquam offendisset me, sicut creatura alia; sed capax pariter non fuisset bonorum æternorum, quæ ipsi dare statui: dum autem concessi ipsi libertatem, verum est, quod offendere me possit, suam mihi subtrahendo obedientiam; sed evadere quoque potest æternum beatus, si voluntarie exhibeat mihi eandem. Malui mea periculo exponere commoda, & tolerare offensam ab ipso, ut capacem ipsum redderem ad possidendum bonum, infinitum, quam conferre illi impotentiam me offendendi, ipsumque relinquere incapacem ad perfruendum bonis æternis,

quæ ipsi præparo. O Bonitas ineffabilis! O misericordia infinita! Hæc unica consideratio bene ponderata, & pro merito degustata, nonne rapere deberet corda nostra, & illa tantæ bonitatis succendere amore?

Sed, Domine, cum verum sit, te tantâ bonitate affici erga hominem, an nesciebas, hanc illi concessam libertatem tam fore ipsi perniciosam, ut major ipsorum pars infeliciter abutens illa, se in æternum redditura sit miseram ac infelicem? Sciebam id, inquit DEUS; sed quid non feci, ut à lapsu in hoc barathrum averterem hominem? Inprimis nonne dedi ipsi legem, velut facem, ad dirigendum gressus illius, & instruendum, qua ratione ambularet rectè vias justitiæ? Secundò minitatus sum ipsi mortem æternam, si ab illa recederet, ut timore velut freno in suo contineretur officio; Et ut magis abhorreret à peccato, posui ipsi ob oculos horrenda supplicia, quæ in omnem post se trahit æternitatem. Tertio plus adhuc feci: Siquidem immortales pro remuneratione obedientiæ suæ sponendi ipsi coronas, ut tam magnificæ retributionis aspectu ad servandam instigaretur fidelitatem. Quarto denique aspi-

Quatuor
regulæ ad
continen-
dum in of-
ficio libe-
rum arbi-
trium.

aspiciendum ipsi præbuit tam exactæ hujus obedientiæ, quam mihi præstant omnes creaturæ irrationales, exemplū, ut sentiens se solum mihi magis illis omnibus simul obstrictum, suffunderetur pudore, si magis foret ingratus, mihi quæ minorem exhiberet obedientiam. Nonne hæc sat valida sint repagula ad obstandum, ne suâ abutatur libertate? Et si omnibus his disruptis, invito me, se meo subtrahat imperio, nonne sceleratissimus fit & indignissimus creaturarum omnium?

Quando
nostra li-
bertas nos
magis de-
pendere
faciat à
DEO.

Verumtamen haud est, quod prætendat dependere minus à me, quàm cæteræ creaturæ, titulo libertatis suæ. Prorsus ex opposito exin dependet magis, & omnibus modis. Si enim benè utatur libertate suâ, id non erit, nisi ut voluntariè se subdat mihi, mihi quæ in omnibus obtemperet: Sic ultra dependentiam & subjectionem naturalem ac essentialem, sibi cum reliquis omnibus creaturis communem, adjiciet aliam liberam & voluntariam, & ita erunt duæ pro unâ. Si abutatur libertate suâ, ad opponendum se mihi, me quæ offendendum, reddit se non solum magis dependentem & subiectum, sed mancipium fit & servus, imprimis peccati, quod abominabile monstrum mihi anteposuit: *Qui facit pec-*

catum, Servus est peccati: Secundo mancipium diaboli, cui iniquissimo Domino obedire maluit, quàm mihi; Et Tertio mancipium meæ justitiæ, è cujus manibus se non eripiet unquam, nisi mea ipsum eruat misericordia. Ecce quæ ratione verum sit, liberum arbitrium, quod videbatur conferre ipsi aliquam independentiam & subjectionis immunitatem, facere ipsum semper, quidquid agat, magis dependere à DEO, quàm omnes alias creaturas illo privatas. Concedam, verum esse, quod potestatem habeat determinandi concursum DEI ad talem actionem, quæ ipsi placuerit; sed ultra hoc, quod potestatem non habeat obligandi illum, ad dandum sibi divinum hunc concursum, si ipse nolit: dando hunc semper ipsi infallibiliter, ut eo utatur, sicut voluerit, vel ad bonum vel ad malum, semper non erit, nisi ut se magis dependentem reddat à DEO, si-ve obediendo & reduplicando Sibi ipsi per hoc dependentiam & summisionem suam voluntariè; sibi non obtemperando, & cadendo per hoc, invito se, in miseram servitutem.

Verùm non proponenda sunt Maxima
motiva hæc timoris plena a- honor sub-
nimæ generosa. Malletem confi- mittere
derari honorem maximum, quæ se DEO.
X x x x accref-

accrescit animæ, dum voluntariè se subdit, maximæ, quæ præstari possit, subiectioni & dependentiæ à DEO. Video sanctū Regē David flocc æstimare coronam suam, respectu gloriæ, quæ se accumulari credebat ex eo, quod se tanti Monarchæ profiteretur famulum: submissionem divinæ ipsius voluntati præstitam, fidèlem suam obedientiam, & cuncta obsequia ipsi exhibita, aspicebat haud aliter, quam munificam & magnificam quandam remunerationem: *Inclinavi cor meum ad faciendas Justificationes tuas in æternum, propter retributionem: Volo mi DEUS, servire in æternum tibi, ad reportandam recompensationem. Sed si serviat in æternum, quando erit retributio, quando recompensatio? Invenit ipsam tam magnam in actuali ipsius servitio & in perfecta dependentia ac submissione DEO exhibita, ut anima ipsius majori exin perfundatur gaudio, quàm si omnes mundi possedisset divitias: In via testimoniorum tuorum delectatus sum, sicut in omnibus divitiis. Major mihi voluptas est, tibi obedire, tibi subjici, quàm si omnes totius mundi possiderem thesauros.*

Ibid.

Ibid.

Zelus Abrahami ad obe-

Quando Abraham accepit mandatum à DEO, immolandi sibi filium suum Isaac, tanto per-

fundebatur gaudio, ut oblivisceretur illius, quod è filio suo DEO, hoc unico in se redundabat: Surgit de nocte, & currit clanculum, executurus mandatum, quod tam difficile sibi videbatur, facillimum tamen & acceptabilissimum animæ, quæ jam gustaverat felicitatem summam, quam gustare licet in totali dependentiâ à DEO, & submissione ipsi exhibitâ. Quare putas, ipsum hâc de re, nec verbum dicere voluisse Saræ conjugis? Timebat meritò, ne se se opponeret. Est Filius meus æquè ac tuus; non patiar, ut moriatur: Nam DEUS nulla de hoc mihi iussa dedit, sicut tibi: Hæc fuerat excusatio satis legitima Abrahamo ad dispensandum secum in obedientiâ, sicque suū conservandi sibi filiū. Ita est; sed non quærebat excusationes ad subtrahendū submissioni & dependentiæ à DEO, vel ad evincendam quandam in iussis DEI dispensationem; sed potius fugiebat illas, & omninibatur perfringere obstacula; tanti æstimabat felicitatem summam & consolationem perfectam, quam constituebat in obedientiâ DEO præstandâ, circa rem totius mundi difficillimam. O nostræ probrum socordiz, dum causas indagamus, ut obedientiæ DEO exhibendæ nos subtrahamus.

in:

in rebus facillimis! Sed inde est, quod nondum satis agnoscamus absolutum DEI in nos dominium, & indispensabilem obligationem, qua

tenemur ei obedire. Ecce ergo tertium principium, unde fortassis majorem circa hoc acquires cognitionem, hauries consolationem.

ARGUMENTUM.

DEUS gubernat & moderatur omnes creaturas, invariabili
ARTICULUS III.

lege providentia sua; sed fortissima ex omnibus Lex data est homini.

A Spectu jucundum spectaculum est, speciosum videre ordinem, quem sapientia DEI in magno hoc mundo disposuit ac confirmavit. Sed pulcher hic ordo converteretur mox in perturbationem; Si entia omnia, è quibus constat, non ita observarent leges ipsius, quas huc usque observarunt semper exactissime; Et hæc fidelis observantia conservat etiam mundi pulchritudinem. Res sanè stupenda, videre, quomodo creaturæ omnes, etiam insensibiles & inanimatæ, tam accuratè sentiant supremum dominium Creatoris sui super se, seque tam exactas demonstrent in adimplendâ obedientiâ ipsi debitâ, ut nec unica recesserit unquam ab observantiâ legis semel sibi positæ ex ore ipsius.

Sol obedit
DEO.

Ex eo, quo sol accepit iussa currendi incessanter incredibili cum velocitatè, ad circumse-

rendam diei facem in universo mundo, & expellendas semper ante se tenebras, quæ æquali secum currunt velocitate, ad fugiendam ipsius præsentiam, & perpetuò fugiendum in mundo partem, ubi ipse est absens, abs eo, quod unquam ipsas cursendo potuerit attingere: ex quo accepit ordinationè à Creatore suo collocandi in ordinè anni tempestates, mensurandi nostros annos, nostros dies, nostras horas, nec unico quidè quievit non èto, nunquã destitit prosequi currendo obedientiam, ad reducendum nobis successivè, diem & noctè, hyemem & æstatè, & moderandum nostrum tempus, unico verbo, faciendum id, cuius à DEO iussa accepit. *Ordinatione tuâ perseverat dies, quoniam omnia serviunt tibi.* O Psal. 112. quam gratiosum est, videre fidelè hanc obedientiâ, quæ post elapsam tot sæculorum nunquã nec unico dilapsa est in instan-

Xxxx 2 ti;

ti; quæ si dilapsa fuisset, ac in minimo defecisset, quanta perturbatio universalis visa & animadversa fuisset in universo orbe?

Terra ob-
temperat
DEO à
tempore
creationis.

Ex quo accepit unicâ tantum vice terra mandatum ex ore Creatoris sui: *Germinet terra herbam virentem*; ut produceret herbas, plantas, arbores, ut quælibet harum protruderet flores, frondes & fructus diversos juxta genus & naturam suam; Ipsa nunquam cessavit eviscerare se, ad parturiendum incessanter herbas, flores & fructus, tam diversos in sua Magnitudine, in suo colore, in suo gustu, in suo odore, in sua pulchritudine, in suis proprietatibus, & in saporibus suis tam variis, ut continuum sit miraculum, attentè id consideranti, dum intuetur, quomodo Elementum stupidum & inanimatum, Elementum rude ac sterile ex naturâ suâ, eòquod juxta qualitates suas naturales frigidum sit & siccum, quæ juxta naturalium rerum peritos, sterilitatis sunt principia; Elementum absque gustu, absque pulchritudine, absque ullo sapore, sicut terra est: Continuum, inquam, sit miraculum, aspicere, quomodo incessanter è sinu suo producat tot colores tam vividos, tam variegatos, tam jucundè commixtos, sicut admiramur in cunctis floribus

tempore tum verno, tum æstivo. Videre, quomodo producat herbas & plantas virtutum tam diversarum, proprietatem tam oppositarum, qualitatum tam inusitarum, figurarum, odorum, sympathiarum & antipathiarum tam stupendarum, quales videre est in simplicibus. Videre, quomodo annuatim suppeditet nobis innumerabilem hanc multitudinem fructuum naturæ tam diversæ; sed gustuum, dulcorum, deliciarum tam mirabilium, tamque multiplicium, ut credi vix posset, nisi doceret experientia, unicum solum ejusdem naturæ Elementum, quod nihil eorum habet, quæ dat, subministrare nobis singulis annis posse innumera hæc prodigia ac portenta. Unde accipit omnes hos thesauros, quos tantâ effundit prodigalitate, quosque tot sæcula à creatione mundi nunquam adhuc potuerunt exhaustire? Quis potest hoc dicere, cum ipsamet id nesciat? sed sufficit, ipsam unica tantum vice id mandati accepisse à Creatore suo. Verbum ipsius, quod totum fecundum est, includit in seipso semina innumerorum magis mirabilium portentorum. Terra hoc verbum suo recepit sinu, conservat hucusque ipsius virtutem, facietque ex

obe-

obedientia, quæcunque sibi ordinaverit, & nunquam in hoc deficiet, usque ad considerationem Sæculorum.

Obediencia
omnium
creatura-
rum con-
fundit no-
stram ino-
bedientiam

Emitte oculos tuos, & consideratione tua omnes percurre creaturas, maria, flumina, astra, aves, arbores, animalia, & unico verbo; entia omnia à DEO creata; nec unicum ex omnibus invenies, quod non inviolabiliter in eadem persistat fidelitate, abs eo, quod unquam afficiatur tædio, vel deficiat in minimo, ad exhibendum continuam obedientiam suæ homagium absoluto Supremi Domini sui super se imperio. O mi DEUS, quot insurgent adversum me testes in magno die iudicii tui, qui ostendendo mihi fidem suam obedientiam divinæ voluntati tuæ exhibitam, exprobrabunt mihi continuas, quas commisi, inobedientias? Quot iudices condemnabunt me, mihi demonstrando, quod cum Ego solus plures favores receperim ab universali nostro Conditor, quam illi omnes receperint simul, obligatus sim ad sublimiorem quandam gratitudinis exhibitionem, meque magis subjiendum legibus ejus; quodque cum magis fuerim obligatus, magis extiterim ingratus; cum majoribus fuerim favoribus affectus, magis me exhibuerim affectus omnis &

union

sensus expertem; cum magis fuerim amatus, minus studuerim ipsius implere voluntates! O mi DEUS, unica spes mea, custodi me à Confusione, qua afficere me poterunt omnes in tua præsentia creaturæ; & ut ab iis me custodias, me nunquam non tibi subjectam serva, nec patere, ut unquam deflectam ab obedientia divinæ tuæ debita voluntati. Fac, ut ab omnibus creaturis addiscam obedire tibi.

Sed quando iterata considera-
tione ipsarum perpendo obe-
dientiam, hæc mihi stupenda
omnino videtur, in eo, quod
contineant se omnes in suo or-
dine, ut quælibet illarum con-
tenta vivat loco sibi deputato,
condicione sui status, & assi-
gnato sibi munere, quamvis
non ita nobili. Terra non am-
bit esse Sol, acquiescit esse in-
fima & omnium calcari pedi-
bus, quia tu sic illam collocasti;
non dedignatur contemni, vul-
nerari, proscindi, omnium mo-
lestari exactionibus, & obligari
ad eviscerandum se perpetuo
pro cunctorum animantium
alimonia, quia tu sic ordi-
nasti Mare, quod continuis
agitatur tumultibus, perpetuis
concutitur tempestatibus, nun-
quam non convellitur ventis,

Prodigi-
um, quod
omnes
creaturæ
suâ ac-
quiescant
condicione

iniquitas
iniquitas
iniquitas
iniquitas

Xxxxx it non

non intermissâ percellitur turbatione fluctuum, sese invicem propellentium, modo miscentium, modo separantium se perpetuò, nulâ unquam fruens tranquillitate, non desiderat esse terræ, quam videt constanti gaudere pace & inconcussâ quiete; sed continuò turbari non refugit, quia tu sic imperasti. Hyssopus reptans super terram, non anhelat esse cedrus minitans fastigio cœlis; Et quercus non nisi producens glandes pro pascuis animantium, non avet esse vitis ad fundendum pretiosum illum liquorem, qui Magnatum lætificat & exhilarat convivia. Et unico verbo, omnes creaturæ acquiescunt ordine ac statu à supremo Conditorre sibi destinato, nec non munere ab eodem sibi commisso, sive magno, sive mediocri, sive minimo sibi que despectissimo, ita ut nunquam nec veliat esse aliud, nec agere aliud, nisi quod ipse voluerit, sed suam inveniunt felicitatem in totali dependentiâ & perfectissimâ summissione, quâ Creatoris sui excipiunt & amplectuntur mandata. O quam egregium hoc est prototypum, quod insensibiles hæ nobis proponunt & exponunt creaturæ, si animus nobis foret imitari illas! Quam contenti viveremus & pleni solatio, si acquiescere posse-

Egregium
exemplar
ad imitandum.

mus statu, quò collocare nos; quemque assignare nobis placuit DEO! Quam eximium sacrificium nostri ipsorum, quo insignæ reddamus homagium absoluto DEI super nos domino, si quietè vivere vellemus in loco, in ordine, in munere nobis à divinâ ipsius providentiâ præfixo, abs eo, quod alias in mundo veneremur felicitates, quam nunquam non promptè nos submitteudo divinæ ipsius ordinationi, ac voluntati! Quam pulchrum spectaculum ad vivendum beatè, contentando perfectissimè nos illo, quod ipsummet contentat! Eheu! An esse possemus melius, quam ubi collocavit nos DEI manus? An plus sapientiæ arrogemus nobis, ut sciamus illo melius, quid prodest nobis, quid nostræ conducatur felicitati? Sinamus ipsum facere nobiscum, quidquid voluerit, nostrumque credamus hic paradysum submittere nos totos ipsius voluntati. Si creaturæ rationis expertes non excelleret sapientiâ homines, si quolibet illarum usurpare sibi vellet, quod est alterius, occupare ipsius locum, ipsius ordinem, ipsius officium, quam horribilis perturbatio totum subverteret mundum! Et unde oriuntur tot tumultus, tot discordiæ inter homines, nisi quod plerique esse nolunt,

nolint, quos vult ipse esse DEUS? Quasi nemo sua sorte contentus vivit; sed omnes quarunt mutare illam aspirantes ad sortem alterius.

Potentia
obedien-
tialis crea-
turarum.

Ponderemus adhuc accuratio-
ri trutina admirabilem obedi-
entiam, quam omnes creaturæ suo
reddunt Creatori, & videbimus
stupenda, quæ nostrum rapiant
& haud leviter afficiant animū.
Duo dispositionum genera ob-
servant Theologi, in quibus
semper paratæ & expeditæ sunt
facere ea, quæ placent DEO;
quarum unam vocant naturalē,
alteram obedientialem. Sum-
missio naturalis est illa, de qua
huc usque locuti sumus, quæ con-
sistit in accurata fidelitate obe-
diendi semper exactissimè legi à
creatore sibi semel impositæ,
qualibet conformiter naturæ
sue. Sed obedientialis est pror-
sus alia: Nam hæc est dispositio,
quam habent ad obediendum
DEO, in instanti, quo præceperit
illis, non solum in rebus natu-
ræ sue congruis, sed etiam in
illis, quæ sunt vel supra vel e-
tiam contra naturam suam.
Hæc est obedientia prorsus mi-
raculosa, quæ non patrat nisi
prodigia ad demonstrandum ze-
lum, quo aguntur obediendi
Creatori suo, qui tribuet illis
virtutem operandi ea, quæ vide-
bantur impossibilia. Quis non
impossibile judicaret, ignem re-

frigerare, velut suavem zephy-
rum, cujus natura est accendere
& concremare omnia combusti-
bilia? Nihilominus quando pla-
cuit DEO hoc ipsi injungere,
tam bene id nôrat facere, refrige-
rando in morem venti suaviter
flantis, tres pueros in fornacem
Babylonicam coniectos. Quis
non impossibile censeret, ignē
materialem addurere spiritus,
qui altioris & sublimioris sunt
naturæ? Nihilominus, si hujus
jussa accipit à DEO, non atten-
dens potentiam suam natura-
lem, noverit benè adurere dæ-
mones, qui sunt spiritus.

Balæna monstrum est mari-
num, quod illicò digerit omnia, Balæna
Jonæ.
quæ devorat, excessivo illo ca-
lore, quo manere semper cogi-
tur in oceano glaciali Aquilo-
nari, ubi in morem accensæ for-
nacis ejaculatur fumum. Qui
non crederet impossibile, tres
dies noctesque conservari ho-
minem vivum in ventre ipsius?
Nihilominus, quando sic or-
dinari placuit creatori suo,
benè noverat deglutire Jo-
nam totum vivum, non ut
illo se nutrirer, sed ut ipsa
nutreret illum, illique con-
servaret vitam in medio umbræ
mortis: non ut suffocaret ip-
sum in aquis, quibus ipsamet im-
mersa fuerat, sed ut ipsi ef-
fret navis secura, qua servaretur
à nau-

Obedientia
ignis,

à naufragio: non ut redderet ipsum mutum velut piscem; sed ut serviret ipsi ceu templum animatum, ubi cantaret laudes DEI: ut illi esset solitarium quoddam desertum, ubi suam ageret poenitentiam; Sapiens aliquis Magister, à quo addiceret obedientiam, cujus laborabat ignorantia, dirigendo ipsum rursus in viam versus Ninivem, unde deflexerat contra voluntatem DEI. Nonne hic cernis potentiam obedientialem prorsus admirabilem?

Leo non devorans Prophetam,

3. Reg. 13.

Nunquid impossibile censetur, quod Leo, bestia abs ratione & animal adeò carnivorum, refici posset cibo spirituali, velut Angelus? Sed nihil impossibile est obedientiæ, quam exhibere paratus est Creatori suo. Vade in Samariam, & ibi occurret tibi in via Propheta quidam redux super asinum, qui meæ non obtemperaverat voluntati, tolle vitam, frange gulam refractorio huic: occidit vatem, & manet penes eum, pressus fame, non attingens neque Cadaver, neque jumentum, quo venerat, Sanctus Chrysostomus admirans docilitatem ferocis hujus bestię, & summisionem prorsus miraculosam, quam exhibuit jussis Creatoris sui, ita loquitur: *Egreditur Leo, non ut comedat, sed ut ostendat, quod mandatum DEI audiat. Usus est pro deliciis jejunio,*

abstinens à devoratione ejus, qui non obediērat. Hic Leo, inquit, bene demonstravit, quod iō venere rit ad manducandum, sed ad obtemperandum Mandato DEI. Nunquid diceres ipsum Angelum, qui summam suam constituat felicitatem in submissione, quam debet DEO suo? Ecce tibi potentiam obedientialem omninò stupendam.

Aquæ natura sua liquidæ induunt soliditatem in modum marmoris; montes immoti inveniunt pedes ad ambulandum; petra animantur sensu; & unico verbo, omnes Creaturæ sic cordi habent submissionē Creatori suo debitam, ut semper paratæ sint ad patranda prodigia, & exequendas res, quas judicarem impossibiles, ad præstandum homagium supremæ potestati, qua subduntur illi. O quam magnus DEUS, qui exhiberi sibi facit submissiones tam portentosas ab omnibus creaturis! O infinita potentia, quæ tam absolutum exercet imperium super omnia manuum suarum opera! O supremum dominium, cui omnia serviunt, omnia obediunt tam exactè, ut nihil ab illis defleat voluntate! *Quoniam omnia serviunt tibi.* O magne DEUS, quam æquum est glorificari te, agnosci, honorari ab

Omnes creaturæ actuales & possibles submitunt se DEO.

Psal. 118.

ab omnibus creaturis, & non tantum ab omnibus actualibus! sed si cogitatione meâ penetrare possem ab assum nihili, viderem ibi innumerabilem infinitudinem creaturarum possibilium, quæ non sunt nisi pura possibilitas ad obediendum tibi, ad primum, quod ex ore tuo prodiret, Verbum, & ad minimum Voluntatis tuæ signum. Deus vive! Quam ingens est potestas tua! Quam incomprehensibilis infinita tua potentia!

Quam monstruosa sit inobedientia hominis.

Si redux è profundâ quâdam meditatione, ubi aspexisses ex unâ parte supremum hoc DEI Dominium super omnes Creaturas; & ex alterâ hanc tam fidelem submissionem, quam amplectuntur omnes, & exactam, quam ipsi impendunt, obedientiam, prodigio non absimilem, tibi dici perciperes: An probè nôsti, non nisi unicam esse creaturam, quæ subiecta esse nolit huic Omnipotenti, quæque tantæ sit insolentiæ, ut rebellare audeat ipsi? Quantum indignationis æstum conciperes ergâ illam? Nonne diceres: Oportet equidem hoc Monstrum esse abominabile; Spectrum terribile & detestandum, quod cunctis creaturis debeat esse horrore; dignum, quod oderiat omnes, quod persequatur, exterminet. Verùm si adiiiceretur ulterius: an tibi cõstat, immorigeram hanc unicam

creaturaum, magis omnibus esse obstrictam ad obediendum illi? Esse illam, quam præ omnibus maiori profectus est favore; illam, quam maioribus accumulavit beneficiis; illâ, quam hõoribus sublinavit præceteris; illam, quæ amat affectuosius; illam, cui infinitâ in æternitate præparat bona; illam, unico verbo, quam respicit velut centrum & scopum divinarum suarum liberalitatum. Nonnisi hæc unica ingrata & rebellis est, quæ abnuat obtemperare ipsi, dum intuetur omnes alias, quæ impossibilia quoque moliantur, suæ nunquam deesse obedientiæ. Nonne hoc esset, quod totum attonitum teneret animum, fandi expertem redderet linguam, præ horrore tanti prodigii, tanti portentii? Et nihilominus tu ipse es indigna hæc et ingrata creatura; tu ipse es O homo, qui ansam habes, ut ipsum te abhorreas; tu ipse es, qui adversus te ipsum summè indignari, summè tuam detestari debes inobedientiam: tu enim solus es inter omnes creaturas, qui insurgis adversus Deum, qui ipsum offendis, qui ipsum contemnis, qui mille injuriis ipsum laceffis; Vel si alia quæpiam creatura ipsum offendere audeat, non sunt nisi diaboli, quorum tu premis, vestigia.

Nonne audis omnes alias creaturas insultantes tibi et indi-

Y y y

gnan-

Omnes
Creaturae
nobis ex-
probrant
inobedien-
tiam no-
strâ, Isai. 25.

gnantes, quod videant te solum, supremum suum Dominium afficientem contumelia, quem ipsa glorificare contendunt, quantum suæ se vires extendunt: *Erubescere Sidon, ait mare.* Mare, terra, Coeli & astra, omnia elementa & omnes creaturae, quas suo includunt sinu, valida voce clamant ad te. Erubescere præ pudore, O homo quod videas nos omnes in tanta submissione, quam exhibemus communi nostro Creatori: Et tu solus, cum sis creaturarum nobilissima, qui majori submissione antecellere deberes omnes, monstruosissimum atque indignissimum, reddis temetipsum, dum ipsi obtemperare reculas: *Per vos erubescite, qui per vos peccastis.* Infernus quoque cum omnibus damnatis vociferatur horrendo ululatu ad te. Morere præ pudore, o homo mortalis, quod tanta vecordia eisdem devoveas te peccatis, ob quæ nos in æternum tæstava, tamque dira pati vides supplicia: Morere præ pudore, quod, cum acceperis tam amabile præceptum, quale est illud, amandi Deum tuum, tu ipsum contempnas, & amare malis sordes ac spurcitas, quæ abscondi volunt, teque ipsum inducunt, ut abscondas te præ verecundia. Morere præ pudore, quod, cum vivere posses velut Monarcha, adimplendo fidelem

obedientiam, quam debes Deo, cui servire regnare est, reddere te malis mancipium passionum tuarum, vitiorum tuorum, peccatorum tuorum, & ipsorummet etiam diabolorum. Eheu! si nobis libertas esset, dicerent tibi omnes damnati, una eademque voce, si nobis libertas esset, submittendi nos voluntati, ac ejus custodiendi legem! O si facultas nobis esset adimplendi magnum illud præceptum amoris sui, cujus valorem ac pretium tam parum nosti, ut ne quidem cogites de eo! Flammæ nostræ, quæ in nostro nos devorant supplicio, tam ardentes non sunt, sicut forent divini amoris sui incendia in cunctis cordibus nostris.

Erubescite super viis vestris, Domus Israël, dicit Dominus. Domus Israël, chara portio Domini, anima christiana, erubescere præ pudore, & confundere de indignitate vitæ tuæ, clamat ad te. *Christus Jesus* est cathedra crucis suæ. Videre Deum æternum, majestatem infinitam, eousque depressam ex amore erga te; videre ipsius sanguinem torrentis more dimanantem; videre innumeras in dilacerato ac omni ex parte discisso ipsius corpore plagas; videre apertum ipsius Cor, quod voce tam amica, tamque affectuosa ad te clamat, ut ipsas etiam diffin-

S. August.
de verâ &
Falsâ po-
nit. c. 10.

Christus
Jesus ex-
probrat
nobis nos-
tram ino-
bedienti-
am.

diffunderet petras: Aspice obedientiam meam, custodivi ipsam usque ad mortem, ad reparandas inobedientias tuas lethales, & meo addisce exemplo, quomodo obediendum sit Deo Patri meo, quando etiam profundera tibi foret vita. Si namque Deus tuus hoc fecit pro te, quid facere non debeas pro amore ipsius? Ah! ne perdas per inobedientiam vitam momentaneam, quae tibi transigenda est in terris, infinita bona, quae acquisivi tibi obedientia mea usque ad mortem producta. An consideratu hoc dignum non sit: Ecce bonorum ineffabilium thesauros, qui aperti mihi sunt, quos certe possidebo in aeternum, si vixero in submissione Creatori meo exhibita & fidei obedientia; quam debeo divinae ipsius voluntati? Jugum ipsius suave est, praecipua ipsius, levia; nihil aliud mihi imperat, nisi, ut ament ipsum, quod labor non est, nec seruitus, sed potius magnifica retributio. Ubi erat meo ratio? An cor mihi fuerat? Amica salis mihi superstes, quod rebellare maluerim contra ipsum, ut viverem velut infelix mancipium sub tyrannide passionum mearum & vitiis meorum, & ex in praecipitarem in abyssum, ad ardendum, ibi cum animabus rebellibus

in aeternum? Ah DEUS! Haec unica propositio nonne percellere nos deberet horrore? Nonne unica haec cogitatio sufficiat, quae mori nos faciat praepudore & verecundia?

Gloria nostra, & summa nostra felicitas consistit in hoc, quod magis dependeamus a Deo, & ipsius subdamur voluntati. Si Creator est ipsarum, est etiam noster modo quodam longè nobiliori. Si est Conservator ipsarum, est etiam noster ratione quadam magis amica & benevola. Si dirigit illas in omnibus per leges inviolabiles providentiae suae, dirigit nos quoque per legem longè magis amabilem. Denique si quamlibet illarum destinat ad finem suum per media diversis ipsarum naturis congrua, nos destinat quoque ad finem incomparabiliter sublimiorem, & excellentiorem; sed impossibile nobis est, illuc pertingere, nisi perfectissima quadam submissione, qua ipsius adimpleamus voluntates. Hoc est quartum principium, cui innititur supremum DEI super nos dominium; & est ultimum, quod mihi restat exponendum.

Yyyy 2

AR.

ARGUMENTUM.

1. Omnes creature destinatae sunt, unaqueque ad finem suum, ad quem illas deducit DEUS per vias, quas necessario sequi debent.

ARTICULUS IV.

Omnes
creaturae
sunt pro
homine.

Jure meritissimo dicitur, quod homo, qui portat imaginem invisibilis DEI, sit velut Deus in Mundo hoc inferiori. Omnes Creaturae, quibus plenus est, sunt factae per ipsum, utitur illis, sicuti vult, illis praecipit, disponit cum illis pro arbitrio; & finis, ob quem supremus Creator dedit illis esse (non loquor de fine ultimo; Nam gloria DEI est solus finis ultimus omnium entium, sed de fine immediato omnium creaturarum inferiorum) est homo. Nec unica quidem est ex omnibus, quae destinata non sit ad serviendum ipsi, in omnibus suis necessitatibus; fecit ipse Deus in maximo numero, Cum plurimae quoque sint necessitates nostrae: Contulit ipsis proprietates, dexteritates & industrias valde diversas, eoque necessum fuerat, ut pluribus modis succurrerent nobis: Ipsemet formavit nobis illas eam ratione, quam sciverat, illas nobis fore necessarias: Ipse conservat illis esse, quod dedit ipsis, & ipse conservat nobis, velut famulos mercede conductos ac servi-

2. Homo solus non habet alium finem, quam Deum, ad quem attrahitur per legem amoris, quo tamen non tollitur ipsius libertas.

tio nostro deputatos, sicut Princeps, qui rem domesticam instrueret filio suo unico, & omnes ipsius exsolveret Ministros: Ipse cuius illarum sua tradidit talenta, sed cum obligatione, ut tota impendat illa pro nostro emolumento; ita ut omnes aspiciant hominem in medio sui velut Deum suum Visibilem, sed velut Deum infirmum, qui indigeat ipsis ad sui conservationem. Sic nihil sunt, nihil faciunt nisi pro ipso, quia sic iussa acceperunt a supremo suo Domino.

Aliquae destinatae sunt ad ipsum nutriendum, aliae ad ipsum vestiendum, aliae ad ipsum illuminandum, aliae ad ipsum calefaciendum, aliae ad ipsum refrigerandum, aliae ad portanda ipsius onera, aliae ad ipsum defendendum, aliae ad ipsum sanandum, quando aegrotat, aliae ad ipsum recreandum, quando tristatur, aliae ad excitandum ipsum ad laudes DEI, aliae ad puniendum ipsum, quando peccat *Omnia subie-* *Psal. 8.*
cisti sub pedibus ejus. Sacer
Codex affirmat nobis, Deum
omnia

omnia subiecisse pedibus hominis; id est, subiecisse omnes creaturas ipsius potestati, conferendo ipsis absolutam potestatem faciendi cum illis, quidquid placuerit. Quale jus haberet homo carcere stringendi volucres, vinculis illigandi canes, occidendi & mactandi feras, avellendi ex arboribus fructus, trahendi ex elemento suo pisces, pro arbitrio suo utendi cunctis animantibus, dilaniandi hæc, excoriandi alia, onerandi hæc sarcinis, conficiendi illa verberibus, comburendi ligna, evellendi arbores, & tandem juxta Voluntatem suam disponendi cum omnibus creaturis, quasi ipsarum Auctor esset et Conditor? Nisi quia DEUS subiecit ipsas potestati illius, ut pro arbitrio suo disponderet cum ipsis. Res stupenda, visos quandoque homines ipsorum uti operam, ad præstandum sibi subsidium in agenda poenitentia & conciliandam justam DEI iracundiam.

Jon. 1.

Nolo, inquit Rex Ninives, vatis Jonæ exterritus minis, nolo homines & jumenta, & boves & pecora gustare quidquam, nec pasci & aquam bibere, ex nunc usque ad diem tertium; Volo, ut induantur sacco & conspergantur Cinere, & ingemiscant æoram DEO, sed quid sceleris misera patrarunt animalia, quod jejunii tam diuturni, tamque

serveræ condemnentur poenitentia? Verum est, immunia sunt ipsa à reatu, sed quia mea sunt, uti illis possum, prout voluero; Volo igitur, ut inserviant mihi ad agendam poenitentiam. Immugient illa, quando prementur fame lamentabiliter in Cœlum, dum interim homines suis terram rigabunt lachrymis, peccatorum suorum pressi dolore; & exaudiet fortassis Dominus lugubrem tam Dominorum, quam servorum vocem. Ecce quò usque extendat se potestas, quam DEUS concessit homini super omnes alias Creaturas: imperat illis, prout sibi placuerit; & illa præstita ipsi Obedientia, Obtinuerunt finem, ad quem creata sunt.

Sed ad obtinendum hunc finem, attende, quibus legibus subesse debeant: Oportet tolerare illas jugum & pondus domini humani, quod tyrannicum est & prorsus inhumanum, Qua inclementia videmus tractari equum à Domino suo? Inferit Ori ipsius frænum, ipsumque cogit obedire sibi in Omnibus, quæ voluerit; vult ab ipso intelligi, abs eo, quod ipsi loquatur, & nisi suo se accommodet genio, mactat ipsum verberibus, vel latera ipsius configit calcaribus. Si avis more aveat volare, ut quamprimùm ibi sit, ubi voler,

Y y y 3

mi-

miserum sese bajulans adigit animal ad currendum abs intermissione, non attendens, an illud adigat & compellat ultra vires, nec ipsius miseriae moveretur commiseratione, quamvis sub se ipsum cogeret disrumpi. Si vanitas vel emolumentum invitent ipsum sequi castra, miserum & hoc urget animal, quod nec lucrum sibi, nec gloriam sectatur, ad exponendum se mille mortibus; & si vel parum resistat, vix non trucidat ipsum truculentis verbis, onerat ipsum, quocumque voluerit, & quibusvis ipsum committit periculis; Unico verbo, millenis ipsum torquet modis, ab eo, quod vel minimum ipsius doleat sortem, eoque potestate fruatur in ipsum ac dominio.

Quam dure accipiat homo animalia sibi subiecta.

Qua ratione in miserum canem, qui est animal tam fidele, suum exercet dominium? Illigat ipsum vinculis de die velut mancipium, vult vigilare ipsum de nocte velut excubitorem & corporis custodem; luctari facit ipsum modò adversum lupos, modò adversum tauros, modò adversum apros, & si discerpitur, finit perire ipsum in lucta, abs ullo luctu, dedignans ipsum ultra aspicere. Quando exhaustus viribus in servitio sui Domini, enecatur fame, proiicitur ad rotendum ipsi quoddam os, vel

bucca panis admodum duri & insipidi, & aqua propinatur ad bibendum. Et tandem, quando factus est ita grandævus, ut sua amplius præstare non possit obsequia, pro tota recompensatione fidelitatis suæ & præstitis bonis Officiis proycitur in profluentem. Quam durum & durum Dominium est hominis in animalia sibi subiecta!

Sed an mitius agit cum illis, quæ mitiora sunt, magisque amabilia. Miser agnellus, Symbolum innocentia, & ipsa dulcedo, nonne experitur crudelitatem ipsius magis, quam quodvis aliud? Jugulat ipsum, postea excoriat, exin dilaniat, & appositum igni manducat. Et universim Omnia ipsius animalia domestica, quam accipiendi rationem experiuntur ab ipso, nisi rigores, nisi verbera, & denique ipsam mortem? Et adhuc credit, se ita agendi cum illis summum habere jus, neminemque ex hoc se posse vituperare, eoque quod supremus sit ipsorum Dominus, ipsaque suo deputata servitio. An igitur finis tam nobilis sit servire homini, ut ad illum attingendum, necesse sit innocua hæc animantia subire leges tam duras, tam crudeles, tamque sævas?

O De-

Nos mere-
remur du-
rius à Deo
accipi

ODEUS! si consideremus, non ita verum esse, quod omnes creaturæ factæ sint pro nobis, sicut verum est, quod nos creati simus pro Deo solo; si consideremus, nostrum finem ultimū, pro quo accepimus esse, & ad quem aspiramus, tantò nobiliorē esse sine omnium aliarum creaturum; quan ò nobilior est DEUS homine, hoc est, infinita ratione: Nonne paratos nos esse oporteret subire leges, ad finem hunc tam desiderabilem assequendum, infinitā ratione severiores illis, quas omnes aliæ creaturæ subire coguntur, ut obtineant finem, pro quo creatæ sunt? Et si tandem consideremus, hominem esse animal magis indomitum, & Cor ipsius iniquitatis esse abyssum, quod solum plus includat malitiæ, quam omnia simul Cœtera animantia, eò, quod hæc nec unicum peccatum committere possint, homo autem horum committat non unam, sed plures centurias: An conquerendi haberemus ansam, quando DEUS, qui Voluntatum nostrarum cognoscit pravitatem, nobis imposuisset leges severissimas & rigorosissimas, ad continendum nos in nostro officio?

Deus potu-
isset nobis
condere le-
ges severis-
simas

Nonne iniicere nostro posset collo catenas areas ad illigandos nos, velut feras indomitas, nosque gubernandos in virgâ fer-

reâ: Volo dicere? Nonne potuisset nobis dare leges severissimas, nosque obligare ad illas servandas, sub pœnâ, nunquam assequendi possessionem nostri finis ultimi, præcipue postquam toti peccato sumus immerfi, nobisque dicere: Volo ut totam vestram transigatis vitam in austeritate maximâ; volo, ut dapēs vestræ non sint, nisi panis & aqua, ut non nisi super nudam cubetis terram, vel super saxa & petras: Volo, ut non nisi aculeata & horrentia setis induamini indusia; vel loricas ferreas rubigine prorsus obductas; Mando vobis, ut indies vestrum è Venis eliciatis sanguinem per flagellorum ictus saevissimos; ut incessanter Vestrum per vestros oculos vi lachrymarum distilletis cerebrum; Tolo denique ut asperri-
mis vitæ austeræ rigoribus vestros consumatis dies: alias nunquam obtinebitis, pro quo creavi vos, scilicet possessionem infiniti boni, sed peribitis in omnem æternitatem. Et postquam statuisset nobis legem adeo severam, nonne semper attollere posset manus ad castigandos nos immisericorditer, ubi primum ejusdem neglexeramus observantiam?

Quando hæc ratione accepit. Nemo posset nos, quæro: Quis merito deruisset De hoc posset conqueri? Nos maxima utimur severitate erga
crea-

creaturas nobis subiectas, & vituperari ex eo nolumus eò quod dominium in illas habeamus. Sed an major in illas nobis est potestas, quàm DEO existas in nos? Verùm relinquamus potestatem hanc. Nonne finis ultimus, ad quem aspiramus, quemque attingere speramus qui est æterna infiniti boni possessio, meretur ut portarem onus legis quadruplicata vice adhuc severioris, perseverantes constanter in ea centenis & millenis annis, si voluisset DEUS, ut nonnisi his conditionibus obtineremus illum? sed seponamus etiam ultimi huius finis considerationem. Nonne peccata, quæ commisimus, & committimus adhuc indies, mererentur tam severam accipiendi rationem, cum digna omnino essent æternis inferni pœnis? Omnino igitur certum est, potuisse DEUM exercere supremum dominium, quod habet in nos, imponendo nobis legem rigorosam & rigorosissimam, si voluisset, & nemo habuisset ansam conquerendi de eo.

Excessus
dulcoris &
bonitatis
DEI erga
nos.

Et nihilominus, O Bonitas infinita! O abundantia dulcoris & misericordiæ! non afficitur erga nos, nisi tenerrimo & intimo amoris paterni erga filios affectu. Pro catenâ ferrea, quàm liberi nostri arbitrii promeruissent rebelliones, nobis non iniicit nisi catenam auream: pro lege Omnino sanguinea, rigorosa & severa,

qua nostra castigari debuisset insolentia, nonnisi suavissimam dat nobis legem, legem amoris. O homo cunctis meis beneficiis ingratus, cunctis meis refractarie voluntatibus! post omnes, quibus affecisti me, injurias, quæ iustissimam meam adversum te accendere deberent iracundiam; post cuncta tua scelera, quæ milles promeruissent infernum, revertere ad me, Solummodo ama me ex toto Corde tuo, & contentus sum. Ah itane! mi DEUS, ita ulcisceris nostrarum rebellionum insolentiam? Estne ergo hæc tota honoris tui per me læsi, quam exiges à me, reparatio? Estne ergo denique hæc tota lex, quam ad satisfaciendum iustitiæ tuæ imponis mihi pro omnibus peccatis meis, ut æternam tui promerear possessionem? modo amem te, contentus es, satisfactum est tibi, meque à cunctis debitis meis dimittis liberum; & quasi tu mihi debitor esses, ex eo, quod amem te, remunerationem mihi promittis æternam!

Itane Deus amoris, bonitas infinita! Ad quem excessum te rapit tuus erga nos amor? Eheu! si famulatus fuisset tibi tota fidelitate alicujus Angeli è Cœlo, integri decursu sæculi, dare mihi non posses remunerationem magis liberalem, magis pretiosam, magis honorificam, quàm eundem, quem à me petis, amorē, pro
omni

Diffi
audi
abie
quen
de D

omni reparatione, postquam toties offendi te! modò te amem, contentus es; & quid aliud contentare me ipsum posset amplius? quæ major felicitas, quæ major dignitas accrescere mihi posset, quàm intimum tuum agere amicum? Ah! Pater cœlestis, verè Pater, quàm indignus est, tuus esse filius, qui abnuit amare te? O Pater misericordix, vere amoris & bonitatis fons ergà nos miseros, quando prodigus tuus reversus est ad te, postquam dissiparat totam substantiam suam, teque summa affecerat injuria; tuum ipsi aperis brachium, cordicitus amplecteris illum, proprium tuum

cor præparas, & exhibes ipsi diversorium, repleas ipsum bonis, & millenis blanditiis lenocinaris illi, abs eo, quod vel unico verbulo præteritis ipsi exprobres errores: *Sic amor vindicat?* S. Chrysol. ficcine, exerces supremum, quod in me habes, dominium? Ah! Domine! Quantum cordis mei gaudium, Monarcham habere tum bonum, Principem summum ac Dominum adeò benignum, & dependere ab eo in æternum? Regna Deus omnipotens, regna Deus bonitatis, regna Deus amoris, regna absolute super totum memetipsum, in cuncta sæculorum sæcula. Amen.

CONSULTATIO XXVII.

De Zelo Dei ergà animas nostras.

Difficiliter
audimus
abiectionem
loquorem
de Deo.

Quamvis non semper satis alta sentiamus de Deo, nihilominus pati non possumus, si non fiat sermo de ipso, iis verbis, quæ magnâ erga ipsum insinuant reverentiam. Quando dicitur Deum esse zelotypum, ipsum exercere vindictam, ipsum dolere, pœnitere, & ejusmodi, experimur semper aliquam repugnantiam; malleus dici nobis, quod regnet suprema cum potestate, quod sit magnificus,

quod adoretur ab Angelis. Hic est instinctus nobis tam naturalis, sicut sensus & affectus de ipsamet divinitate. Libenter magnificè audimus loqui de excellentiis Dei.

Illustris quædam Domina magnæ profapix, sed non minoris pietatis, qua reddebatur famelica manducandi sapius panem Verbi divini (quod in aliqua anima bonum prædestinationis est signum) vocabat Ec-

Zzzz

cle.